

Değini:
Politik İletişim ve
Seçim Araştırmalarında Güncel Eğilimler
 Third International Political Communication
 and Electoral Behaviour Summer School,
 16-20 Temmuz 2012, Milano

Kenan Demirci
 Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi

• • •

Üçüncü Uluslararası Politik İletişim ve Seçimsel Davranış Yaz Okulu (*Third International Political Communication and Electoral Behaviour Summer School*) 16-20 Temmuz tarihleri arasında Milano’da yapıldı. Okulun amacı tüm dünyadan politika ve seçimsel davranış üzerinde iletişimsel faktörlerin etkisini inceleyen araştırmacı ve akademisyenleri bir araya getirmektir. Etkinlikte hem politik iletişim alanından öğretim üyeleri konuyla ilgili güncel bilgi ve araştırmalarını sundular, hem de Afrika’dan Amerika’ya kadar tüm dünyadan konuyla ilgilenen doktora öğrencileri tez çalışmaları ile ilgili sunumlarını gerçekleştirdiler.

Öğretim üyelerinin yaptığı sunumlar siyasal iletişimde son yıllarda öne çıkan dört temel araştırma konusuna ilişkindi: İlk olarak pazaritesi oturumunda, Prof. Shanto Iyengar¹, siyasal iletişimde gündem belirleme ve çerçeveleme araştırmalarının halen etkili bir araştırma konusu olarak varlığını sürdürdüğünü vurguladı. Özellikle elit retoriği ve haber medyasının kanaatleri şekillendirmesini konu alan sunum

1 Standford Üniversitesi (ABD) öğretim üyesi ve Political Communication Dergisi editörü.

(presentation), episodik ve tematik çerçevelemenin önemli araştırma konuları olduğu ve “mesajın tanımlayıcılığı”nın halen geçerliliğini koruduğu noktası üzerinde durdu. Iyengar’ın yapmış olduğu 2008 ABD Başkanlık Seçimleri’nde Barack Obama’nın seçilmesinde çerçevelemenin etkisine ilişkin araştırma, basının halen neyin üzerine düşüneceğimiz konusundaki rolünün güncel olduğunu gösterdi.

İkinci bir tartışma alanı yeni medyanın demokrasi ve seçimler üzerine etkisi üzerinedir. Bu oturumda Prof. Barbara Pfetsch² ve Prof. Stephen Coleman³ birer konuşma gerçekleştirdiler. Prof. Coleman’ın sunumunun odak noktası yeni iletişim teknolojileri üzerine yapılan araştırmaların, yoğun televizyon araştırmalarının yerini almış olduğu ve yeni iletişim teknolojilerinin müzakere ve katılım açısından yaratabileceği potansiyellerin incelenmesiydi. Konular iki sorun üzerine odaklanıyordu: İnternet demokrasinin sonu mu? Demokrasi internetten ve yeni iletişim teknolojilerinden ne bekliyor? Bu bağlamda müzakerenin internet ortamında sağlanıp sağlanamayacağı ve Habermas’ın belirttiği katılımcı koşulların bu ortamda sağlanabilmesi önemli çalışma sorunsallarıydı. Prof. Pfetsch’in tartışması, medya etkilerini ve politik iletişim açısından yeni potansiyellerin düşünülmesi amacını taşıyordu. Prof. Pfetsch de internetin demokratik potansiyeli üzerine düşünüyordu. İnternet herkese açık erişim, sınırsız kapasite, bilgiye ulaşılabilirlik ve interaktif yapı gibi özellikleriyle öne çıkmaktaydı. Ancak geleneksel medya ve yeni medyanın karışımından oluşan ve “melez medya” olarak tanımlanan sürecin anlaşılması ve aralarındaki karşılıklı ilişkinin tanınması, medyanın demokrasi üzerine potansiyelerini konu alan tartışmalar açısından çok önemli bir konuydu.

Üçüncü güncel tartışma alanı politikanın popülerleşmesi veya medyaticleşmesi olarak adlandırılabilir alan üzerinedir. Bu oturumda Prof. Kees Brants⁴ ve Prof. Patricia May⁵ birer sunum yaptılar.

2 Berlin Freie Üniversitesi öğretim üyesi

3 Leeds Üniversitesi öğretim üyesi

4 Amsterdam Üniversitesi öğretim üyesi.

5 Washington Üniversitesi öğretim üyesi.

Konuşmacıların ortak vurgusu politikada giderek değişen içerik ve bağlamdı. Prof. Kees Brants sunumunda hem politik bağlam hem de medya bağlamı içindeki değişimden söz etti. Politik bağlamda popülizmin yükselmesinden, izleyici demokrasisine geçiş ve karizmanın öne çıkışına kadar pek çok gelişim yaşanıyordu. Medya bağlamında ise değişen pazar koşulları ve sadece ilgi çekmeye odaklanmış bir haber mantığının medyada önemli hale gelmiş olmasıydı. Prof. Patricia May yaptığı ampirik araştırmada, özellikle muhafazakar seçmenlerin politikayı güncel talk show'lardan takip ettiğine ilişkin ampirik kanıtlara ulaşmıştı. Politika artık eğlence aracılığıyla takip edilen bir şey haline gelmiş ve haber programlarından ziyade talk show benzeri programların takip edilmesiyle politik enformasyon elde edilmeye başlamıştı May' göre. Ancak etkinlikte bu görüş çoklukla eleştirildi. Kişilerin politikaya olan ilgisinin anket yoluyla ölçülmesi çok zor bir konuydu. Üstelik birçok kişiye göre, politikanın medyaticleşmesindeki temel nokta politika ile eğlence arasındaki sınırların değişimiydi, yoksa insanların haberleri izlememesi değil.

Son tartışma alanı ise özellikle anaakım araştırmalar tarafından ele alınan seçmen davranışı konusuydu. Prof. Jacques Thomassen⁶, Prof. Russell Dalton⁷ ve Prof. Oddbjorn Knutsen⁸ seçmen davranışlarına ilişkin güncel araştırmalardan bahsettiler. Özellikle bu konuda Avrupa ve Amerika'daki araştırmaların çokluğu ve ayrılan büyük bütçeler araştırmacıların bu konuya olan ilgisinin canlı kalmasını sağlıyordu. Ayrıca seçmen davranışının uluslar arası karşılaştırmalı araştırmalarda sıklıkla gündeme geldiği üzerinde fikirler belirtildi. Özellikle kapitalist sistemin gelişmişlik düzeyi düşük ülkelerdeki seçmen davranışını bilme ihtiyacı, büyük bütçeler ve yoğun araştırmalarla karşılanıyordu⁹. Seçimlerin işlevi ise iki yönlü olarak ele alınmaktaydı:

6 Twente Üniversitesi öğretim üyesi.

7 California Üniversitesi öğretim üyesi.

8 Oslo Üniversitesi öğretim üyesi.

9 Seçmen davranışı araştırmaları yapan ABD kökenli bir kurum olan Comparative Study of Electoral Systems alandaki en büyük kuruluşlardan biridir. Ayrıntılı bilgi için www.cses.org

İlk olarak çoğunlukçu görüş, seçimleri hükümetin oluşturulması bağlamında ele alıyor; konsensus odaklı görüşse seçimleri yasama üyelerinin seçimi olarak görüyordu. Özetle seçmen davranışı araştırmaları da bu iki görüşten birine odaklanarak veya bu iki görüşü kapsayacak şekilde oluşturuluyordu. Seçmen davranışı olarak özetlenen, liberalizmin yurttaşlık ve katılıma dar bakışına dayalı bu araştırmalar, özellikle eleştirel çalışmalara ilgi duyan öğretim üyeleri ve doktora öğrencileri tarafından eleştirildi.

Yaz okulundaki önemli bir çalışma alanı da, tüm dünyadan doktora öğrencilerinin çalışma konularını birbirlerine kısa sunumlarla tanıtmaları ve karşılıklı fikir alışverişı yapılması oldu. Etkinliğe katılan politik iletişim üzerine çalışmalarını sürdüren otuz dört doktora öğrencisi hafta boyunca tezleriyle ilgili sunumlarını yaptılar. Çalışmalara genel olarak bakıldığında, doktora öğrencilerinin en yoğun olarak medyada çerçeveleme ve gündem belirleme konusuna ilgi göstermiş oldukları söylenebilir. Toplam çalışmaların nerdeyse üçte biri bu konuya eğilen tezlerden oluşuyordu. Siyasal iletişimde en çok ilgi çeken ikinci konu ise siyasetin popülerleşmesi ve medyatikleşmesiydi. Bu konuyu genel olarak yeni medya ve yarattığı katılım olanaklarını sorunlaştıran çalışmalar takip ediyordu. Seçmen davranışlarına ilişkin ilginin doktora tezleri açısından sınırlı olduğu söylenebilir. Sadece bir çalışma bu konuya yoğunlaşmıştı.

Etkinliğin politik iletişimin güncel eğilimlerinin takip edilmesi açısından son derece faydalı olduğu söylenebilir. Özellikle Türkiye'deki siyasal iletişim araştırmalarının genel anlamda etkinlikte de en çok ilgi çeken konu olan gündem belirleme tezine odaklandığı belirtilebilir. Ancak politikanın aldığı yeni biçimler ve yeni iletişim teknolojileri ile demokrasi arasındaki bağlantının tartışıldığı akademik çalışmaların sınırlılığı, bu konulara ilginin artarak sürdürülmesinin önemini göstermektedir. Türkiye'de siyasal iletişim çalışmalarının çeşitlenmesinin, demokrasi tartışmaları açısından da oldukça önemli olduğu söylenebilir.